

SİVASLI ALİ ŞÂDÎ VE KERBELÂ MERSİYELERİNİ İHTİVA EDEN SİRİŞK-İ MÂTEM ADLI
ESERİ

Mehtap ERDOĞAN*

Özet

Ali Şâdî, 1873 yılında Sivas'ın Çatalpınar Mahallesi'nde doğmuştur. Çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanan şiirlerinin yanı sıra “Cüst u Cû”, “Bosna Hersek yahut Osmanlıların Alsas Loreni” ve “Sirişk-i Mâtem” olmak üzere üç eseri mevcuttur. Bu çalışmada, Ali Şâdî hakkında bilgi verilerek onun doğrudan doğruya Kerbelâ hadisesini anlatmayan, bununla birlikte ağırlıklı olarak Hz. Hüseyin'in şehadetinden duyulan üzüntüyü dile getiren ve içinde beş mersiye bulunan Sirişk-i Mâtem adlı eseri ele alınmış ve söz konusu eserin Latin harfli metni verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ali Şâdî, mersiye, Kerbelâ, Hz. Hüseyin.

ALİ ŞÂDÎ AND HIS WORK SİRİŞK-İ MÂTEM CONTAINING KERBELÂ ELEGIES

Abstract

Ali Şâdî was born in Çatalpınar, Neighborhood of Sivas in 1873. Besides his poems, published in various newspapers and journal, he authored three works under the titles of “Cüst u Cû”, “Bosna Hersek yahut Osmanlıların Alsas Loreni” and “Sirişk-i Mâtem”. This article explores Ali Şâdî and his “Sirişk-i Mâtem” which does not directly deal with Kerbela event, but the grief caused by martyrization of Hz. Hüseyin. The paper was appended by Latin script of the work mentioned.

Key Words: Ali Şâdî, elegy, Kerbelâ, Hz. Hüseyin.

Giriş

Arapça resâ kökünden gelen mersiye¹, “ağlamak, ölenin güzel vasıflarını sayıp dökmek” anlamına gelmektedir. Terim olarak ise, ölen birinin ardından duyulan üzüntüyü dile getirmek ve o kişinin iyi taraflarını anlatmak üzere yazılan lirik şiirlere verilen addır. Dinî-tasavvufî edebiyatımızda ve özellikle Alevî-Bektaşî edebiyatında Hz. Hüseyin'e duyulan sevgiyi ve onun şehadeti dolayısıyla yaşanan ıstırapı anlatan şiirlere de mersiye ya da Kerbelâ mersiyesi denir. Hatta çoğu zaman mersiye denilince akla ilk gelen ve kastedilen İslam âleminin büyük facialarından biri olarak kabul edilen Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini konu alan Kerbelâ mersiyelemi olmuştur.

“Genel olarak dinî-tasavvufî Türk edebiyatında, özellikle de Alevilik-Bektaşilik gibi zümre edebiyatlarıyla divan, halk ve âşık edebiyatında Kerbelâ hadisesiyle ilgili olarak müstakil eserler, mersiye ve manzumeler telif edilmiş, ayrıca başta divan şairleri olmak üzere konuya eğilen sanatkarların, halk âşıklarının his ve hayal dünyalarının ortaya konmasında Kerbelâ adı önemli bir mazmuna dönüşmüştür. Türk edebiyatında

* Arş. Gör. Cumhuriyet Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, merdogan@cumhuriyet.edu.tr

¹ Mersiye ve Kerbela mersiyelemi için bk.: Cemil Çiftçi, *Divan Şiirinde Kerbelâ Ağıtları*, Kitabevi, İstanbul 2008.; Mustafa İsen, *Acıyı Bal Eylemek-Türk Edebiyatında Mersiye*, Akçağ, Ankara 1994.; Elnure Azizova, “Kerbela Vak'ası”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, İstanbul 2001.; Bünyamin Çağlayan, “Kerbela Mersiyelemi”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997.

Kerbelâ olayını ele alan lirik eserlerin pek çoğu manzum olmakla birlikte manzum-mensur karışık ve sadece mensur eserler de kaleme alınmıştır. Bunlar arasında mesnevi, müseddes, rubai, tuyuğ, ilahi vb. nazım şekillerinde aruzla yazılanlar önemli bir yer tutmaktadır.²

Doğrudan Kerbelâ olayını anlatan eserlerin yanında bazılarında Kerbelâ adının geçmediği doğrudan Kerbelâ hadisesini tüm ayrıntılarıyla anlatmayan, farklı isimlerle yazılmış olan, Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesinden dolayı duyulan üzüntüyü anlatan, genellikle ağıt muhtevalı manzum, mensur ve her iki şekilde karışık olarak yazılmış eserler de vardır. Bu tarzda yazılmış olanlardan tespit edebildiklerimiz şunlardır: Ahmed Safâ: İlâveli Vâveylâ Yâhud Mesâ'ib-i Kerbelâ, Ahmet Servet Beybaba: Nevha-i Dil, Ali Rızâ: Hâdise-i Kerbelâ, Ali Şâdî: Sırışk-i Mâtem, Ali Vasfî: Mersiye, Ali Zâkî: Medhiye ve Mersiye, Aziz: Mersiye-i Mahsûsa-i Fûrkat-nâme Der-Hakk-ı Cenâb-ı Hüseyin-i Şehîd-i Kerbelâ, Edhem: Vak'a-i Kerbelâ, Fâhîr Baba (Yûsuf Fâhîr Baba): Mersiye-i Şerîfe, Fâhîr Seyyid Yûsuf Nizâmeddin Efendi: Mersiye, Feyzî: Mâtem-nâme, İbrahim Rıf'at (Hilmizade): Hz. Hüseyin ve Vak'a-i Dil-sûz-ı Kerbelâ, İbrahim Vâsîf: Şehâdet-i Hüseyin b. Ali, Kâmî-i Âmidî: Hadîka-i Ma'neviyye, Lebîb: Mersiye, Muharrem Efendi (Ağrıbozî): Mersiye-i Hazret-i İmam Hüseyin, Nevres: Mersiye, Osman Şems: Mersiye-i Cenâb-ı Seyyidü's-Şühedâ, Senîh: Mersiye-i Şerîf, Senîh: Vak'a-i Kerbelâ Mukaddimesi, Seyyid Süleymân Aşkî El-Alevî El-Hüseyinî: Hülâsa-i Vâveylâ Seyyidü's-Şühedâ-i Kerbelâ, Şîrzâd: Mersiye, Vâmîk Şükrü (Toplayan): Giry-e Mâtem.

Bizim bu çalışmada üzerinde duracağımız eser, Ali Şâdî'nin yukarıda adı geçen Sırışk-i Mâtem adlı eseri olacaktır. Sırışk-i Mâtem'e geçmeden önce eserin sahibi olan Ali Şâdî'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgi vermek istiyoruz.

Ali Şâdî'nin Hayatı³

Ali Şâdî, 1290/1873⁴ yılında Sivas'ın Çatalpınar Mahallesi'nde doğmuştur. Babası Köseoğlu Lutfullah Ağa'dır. İlk tahsilini Çatalpınar Mektebinde tamamlayan Ali Şâdî, 1888 yılında İstanbul'a gelerek Kasımpaşa Bahriye Rüşdiyesine, 1892'de Heybeliada Bahriye Mektebine girer. 1898'de kaptan mülâzım-ı sânilîği ile mezun olur. 1900'de mülâzım-ı evveliğe (deniz üsteğmeni) terfi edip Büyükada Liman Reisliğine atanır. 1908'de yüzbaşı olarak Trabzon vapuru süvarisi olur. Bezmiâlem, Nüzhet, Fethiye gibi vapurlarda görev alır. Balkan Savaşında İşkodra vapuru süvariliğiyle İşkodra'ya giden Ali Şâdî, oranın düşmesi sonucunda İstanbul'a gelir. I. Dünya Savaşında cephe gerisinde çalışan şair, Millî Mücadele Döneminde de Ankara'da çeşitli hizmetlerde bulunur. 15 Haziran 1924'te yüzbaşılıktan emekliye sevk edildikten sonra İzmir Liman başkan yardımcılığına tayin edilir. 1933'te Çanakkale Liman Reisliğine getirilir. İzmir'de 1928-1933 yılları arasında beş yıl süreyle şiirler yayımlayan şairin bundan sonraki yılları ve ölümü hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

² Mustafa Uzun, "Türk Edebiyatında Kerbelâ" maddesi, **TDV İslam Ansiklopedisi**, C. XXV, Ankara 2002, s. 274.

³ Ali Şâdî'nin hayatı ve eserleri için şu kaynaklara bakılabilir: İbrahim Aslanoğlu, **Sivas Meşhurları I**, BMS Matbaacılık, Sivas 2006.; Müjgan Cunbur, "Ali Şâdî" maddesi, **Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi**, C. I, AKMB.Yayınları, Ankara 2002.; S. Değirmencioğlu, "Şâdî" maddesi, **Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi**, C. 8, AKMB. Yayınları, Ankara 2007.; Sadeddin Nüzhet Ergun, "Ali Şâdî" maddesi, **Türk Şairleri**, C.I, s. 466-468.; Ömer Faruk Huyugüzel, **İzmirli Fikir ve Sanat Adamları (1850-1950)**, KBY, Ankara 2000.; İbnü'l-emin Mahmut Kemal İnal, **Son Asır Türk Şairleri**, "Şâdî" maddesi, C. III, Dergah Yayınları, İstanbul 1988.; Burcu Kundakçılar, "Ali Şâdî'nin Hizmet Gazetesinde Çıkan Şiir ve Yazıları", Yayımlanmamış Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İzmir 1996.; **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, "Ali Şâdî" maddesi, C. I, Dergah Yayınları, İstanbul 1977.; Mehmet Nâil Tuman, **Tuhfe-i Nâilî**, Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, C. II, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001.

⁴ Bazı kaynaklarda doğum tarihi olarak 1875 gösterilmektedir; fakat H. 1290 yılının karşılığı M. 1873'e denk gelmektedir.

Ali Şâdî'nin Edebî Yönü ve Eserleri

Fatih Andı'nın Servet-i Fünûn'a Kadar Yeni Türk Şiirinde Şekil Değişmeleri⁵ adlı çalışmasına göre Ali Şâdî'nin ilk şiiri, 1895 yılında Mektep'te yayımlanan bir kıt'adır. 1898 yılına ait Malumat sayılarında da Ali Şâdî imzalı bazı nazire ve gazeller yer almaktadır. Ancak Sadeddin Nüzhet Ergun, Türk Şairleri'nde şairin kendisine gönderdiği bir mektuba dayanarak ilk şiirinin 1893'te bu derginin kapağında çıktığını bildirmektedir: "Alî Şâdî, 1309/1893-1314/1898 yılları arasında Hazineifunun, Mektep, Malûmât gibi mecmualarda şiirler neşretmişti. Ali Şâdî, bana verdiği bir varakta diyor ki: ...İlk yazdığım manzume 1309/1893 senesinde Hazineifunun'a gönderilmiş olmakla mezkûr gazetenin renkli kapağına derc olunarak altına da 'İsminiz eserinizden eyidir' mülâhaza-i edebiyesi yazılmıştır. O zaman neşrolunan kıt'a şudur:

Bî-mahâbâ yazdığım eş'âr-ı bî-ma'nâ ile
Gülşen-i şî'rin ne kasvet çekdiğin gül söylesin

Böyle bârid nagmelerle etme halkı bî-huzûr
Ey gurâb-ı bî-nevâ sen sus da bülbül söylesin"⁶

Şiirlerinde Şâdî'nin yanı sıra M. Ali ve Mehmed Süreyya takma adlarını da kullanan Ali Şâdî, II. Meşrutiyet döneminde Nâbî adlı edebî, fennî ve hikemî bir dergi çıkarır. İlk sayısı 22 Mayıs 1909'da çıkan ve tamamı on iki sayı olan bu derginin baş yazarı Ali Şâdî, imtiyaz sahibi ise Mehmet Süreyya olarak görünmektedir. Ayrıca söz konusu derginin ilk sayısında Ali Şâdî'ye ait Şâdî mahlaslı iki, Süreyya mahlaslı bir şiir bulunmaktadır.

Ö. Faruk Huyugüzel, 1928-1933 yılları arasında İzmir'de Hizmet gazetesinde çok sayıda ciddî ve mizahî şiiri ve naziresi yayımlanan Ali Şâdî'nin mizahî şiirlerinde Eşref'in, ciddî şiirlerinde ise Âkif'in tesirinin hissedildiğini söylemektedir.⁷ Bunun yanı sıra İbnülemin'e gönderdiği bir mektubunda, Ali Şâdî'nin "Şiir ve inşada mürebbî ve müşevvikim mektep arkadaşım kudretli şair Muhiddin Raif'tir." şeklindeki ifadesinden onun edebî kişiliğine yön veren başlıca şahsın Muhiddin Raif⁸ olduğu açıkça anlaşılmaktadır. İbnülemin'e göre Ali Şâdî edebiyat deryasında gemisini kurtaran kaptanlardandır.⁹

Ali Şâdî'nin adı geçen gazete ve dergilerde yayımlanan şiirlerinin dışında, müteşeyyihlere hücum yollu yazılmış altı sayfalık manzum bir eser olan Cüst u Cû, siyasî içerikli 28 sayfalık bir risale olan Bosna Hersek yahut Osmanlıların Alsas Loreni ve Hz. Hüseyin'in şehadetine ait mersiyeleri ihtiva eden Sirişk-i Mâtem adlı üç eseri daha mevcuttur.

Sirişk-i Mâtem

Sirişk-i Mâtem, İstanbul'da 1326/1910'da Osmanlı Meziyyet-i İktisadiye Matbaasında basılmış, 31 sayfalık bir eserdir. Eser, birbirinden bağımsız ve Kerbelâ hadisesini konu alan, "Fedâkâr-ı Ehl-i Beyt-i Muştâfâ

⁵ Fatih Andı, *Servet-i Fünûn'a Kadar Yeni Türk Şiirinde Şekil Değişmeleri*, Kitabevi, İstanbul 1997, s. 68.

⁶ Sadeddin Nüzhet Ergun, *a.g.e.*, s. 466.

⁷ Ömer Faruk Huyugüzel, *a.g.e.*, s. 66.

⁸ Muhiddin Raif Yengin, *Servet-i Fünûn*, Resimli gazete, Tercüman-ı Hakikat, Maarif-i Âşiyân, Malûmât, Terakkî, Mahfil gibi gazete ve dergilerde şiirleri yayımlanmış olan ve eski tarzda gazel ve rubai yazan kudretli bir şairimizdir. Arapça, Farsça ve İngilizce bazı eserleri tercüme etmiştir. Divanı üzerine Nimet Samyeli tarafından bir tez çalışması yapılmıştır. (İÜ. T. Tez: 662, 1964). O da Ali Şâdî gibi Bahriye Mektebine girmiş ve 1897'de buradan mülazım-ı sâni rütbesi ve makine mühendisi olarak mezun olmuştur.

⁹ İbnü'l-emin Mahmut Kemal İnal, *a.g.e.*, s. 1757.

ve Seyyid-i Sâdât-ı Fırağ-ı Şühedâ İmâm Hüseyin İbni ‘Aliyyü’l-Murtazâ Efendimiziñ Sâha-i Pür-hûn-ı Kerbelâ’da Vuqu‘ Bulan Vâkı‘ât-ı Şehâdetlerini Nâtık Merşiyedir, Enîn-i Rûh, İlhâm-ı Te’eşşür, Bükâ-yı Qalb ve Nevha” adlı beş şiirin bir araya getirilmesinden oluşmuştur.

1. “Fedâkâr-ı Ehl-i Beyt-i Muştafâ ve Seyyid-i Sâdât-ı Fırağ-ı Şühedâ İmâm Hüseyin İbni ‘Aliyyü’l-Murtazâ Efendimiziñ Sâha-i Pür-hûn-ı Kerbelâ’da Vuqu‘ Bulan Vâkı‘ât-ı Şehâdetlerini Nâtık Merşiyedir” başlıklı manzume, 9 bentlik bir müseddestir. “Mefâ’ilün Fe’ilâtün Mefâ’ilün Fe’ilün” kalıbıyla yazılan mersiyede Kerbela vak’asından bazı sahneler verilerek, Hz. Hüseyin’in ölümü dolayısıyla duyulan üzüntü dile getirilir.

2. “Enîn-i Rûh”, 14 bentlik bir muhammes ve biri 18, diğeri 10 beyitlik iki kasideden meydana gelmektedir. İkinci kasidenin sonunda 4 bentlik bir murabba mevcuttur. Muhammes, Hz. Hüseyin’in şehit edilmesini ve bundan duyulan üzüntüyü içeren bir manzumedir. İlk kaside, Şehriban’ın ağzından şehit edilen Hz. Hüseyin’e hitaben yazılmıştır. İkinci kasidede Hz. Hüseyin’in övgüsü yapılırken murabbada Hz. Hüseyin’in şehit edilmesinden sorumlu olanlara duyulan öfke dile getirilir.

3. “İlhâm-ı Te’eşşür”, 14 beyitlik bir kaside, Müşâ‘are-i Ma’sûmeteyn başlıklı 11 bentlik bir murabba, Hâtiften Nidâ adlı 6 beyitlik bir mesnevi ve yine 9 beyitli Cevâb başlıklı bir mesneviyi içerir. Kasideyle Hz. Hüseyin’in övgüsü yapıldıktan sonra Hz. Hüseyin’in kız kardeşleri Şehriban ve Zeyneb’in karşılıklı bir diyaloguna yer verilir. Hatiften duyulan bir ses üzerine sözü Hz. Hüseyin’in oğlu Zeynü’l-abâ alır ve babasının ölümüyle yaşadığı mağduriyeti ve üzüntüyü anlatır.

4. “Bükâ-yı Qalb”, 22 beyitlik “Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün” kalıbıyla yazılmış bir mesnevi ve 18 beyitlik “Mef’ûlü Mefâ’ilün Fa’ûlün” kalıbında bir kasideden meydana gelmiştir ve diğeri şiirlerin çoğunda olduğu gibi Bükâ-yı Kalb de Kerbela faciasından dolayı duyulan üzüntüyü içermektedir.

5. “Nevha”, arasına 4 bentlik bir muhammes yerleştirilmiş aruzun “Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün” kalıbıyla yazılmış 25 beyitlik bir kasidedir. Muhammes ise “Mefâ’ilün Fe’ilâtün Mefâ’ilün Fe’ilün” kalıbındadır. Muhammeden sonra kasidenin devam eden kısmı bir matla beytiymiş gibi yeniden kafiyelendirilmiş, ancak kullanılan aruz kalıbı ve kafiye değişmemiş, konu bir bütün olarak devam etmiştir. Manzumenin kaside kısmında Şâdî, Hz. Hüseyin’in şehadeti dolayısıyla yaşadığı hüznü anlatırken, muhammeste sözü Hz. Hüseyin alır ve Ehl-i Beyt’e hitaben bir konuşma yapar.

Sonuç olarak Sırışk-i Mâtem; Kerbelâ vak’asını konu edinen 1 müseddes, 2 muhammes, 2 murabba, 5 kaside ve 3 mesnevi olmak üzere toplam 14 nazım şekliyle yazılmış manzumelerden oluşan bir eserdir. Eserde, “Mef’ûlü Mefâ’ilün Fa’ûlün” (5), “Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün” (4), “Mefâ’ilün Fe’ilâtün Mefâ’ilün Fe’ilün” (3), “Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün” (1) olmak üzere toplam 4 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır.

Mersiyeler hüznü ve kasvetli ifadelerle dolu manzumelerdir ve çoğu zaman tekdüze bir üslup taşırlar. Ancak Ali Şâdî, şiirlerini oluştururken muhatabını ve söz sahiplerini sürekli değiştirerek şiirlerini monotonluktan kurtarmıştır. Ali Şâdî, Hz. Hüseyin’in şehit edilmesinden dolayı,

La‘net it biñ kere gam-hâr-ı Hüseyin ol Şâdî

La‘netiñ varsa günâhı baña sor yâ Deyyân

diyecek kadar içten yaşadığı samimi acıyı yalnız kendi anlatmamış, kendisiyle aynı acıyı hissetmiş, hatta söz konusu faciaya şahitlik etmiş olan Hz. Hüseyin’in bazı yakınlarına da zaman zaman söz hakkı vermiş,

muhatapına göre bazen öfke dolu ifadelerle bazen de şefkatli ve hüzünlü söyleyişlerle anlatımına hareketlilik kazandırmıştır. Böylece okuyucunun ilgisini bir manzumenin sonuna kadar canlı tutmayı başarmıştır.

Sirişk-i Mâtem adlı eserin içerisinde verilen manzumelerin metnini aşağıda veriyoruz.

1

FEDÂKÂR-I EHL-İ BEYT-İ MUŞTAFÂ VE SEYYİD-İ SÂDÂT-I FIRAĞ-I ŞÜHEDÂ İMÂM HÜSEYN İBNİ ‘ALİYYÜ’L-MURTAZÂ EFENDİMİZİN SÂHA-İ PÜR-HÛN-I KERBELÂ’DA VUĞÛ‘ BULAN VÂKİ‘ÂT-I ŞEHÂDETLERİNİ NÂFIĞ MERŞİYEDİR

(Müseddes)

(Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

- 1 Dikildi merkez-i meydân-ı Kerbelâ’ya ‘alem
Hüseyn muztaribâne o hâke başdı qadem
Yezîdiyân bu te’eşşürden oldılar hurrem
‘Uyûn-ı bâsıra-i Ehl-i Beyt olup pür-nem
Huşûle geldi o heycâda vâkı‘ât-ı Hüseyn
Ne zâlimâne heder oldu baq hayât-ı Hüseyn
- 2 Gelince hâtıra hâl-i Hüseyn-i pür-heyecân
Hücûm ider cigirimden ‘uyûna hûn-ı revân
Nasıl qan ağlamayım rûh olur iken giryân
Cihân-ı riqqati ağlatdı hûn-ı mazlûmân
Düşün ki hâke serilmiş vücûd-ı bî-bedeli
Bürîde-ser yatıyor yerde nûr-ı çeşm-i ‘Alî
- 3 Zülâl-i rahmet iderken o gül-ruhi sırâb
Furât geldi nigâh-ı Hüseyn’e ‘ayn-ı serâb
Bu hâl gelmez idi ‘aqla tâ kıyâm-ı hîşâb
Şusuz şehîd olıversin o gevher-i nâ-yâb
Revân-ı pâk-i Hüseyn’i uyur mı sandıñız âh
Çıtâle eylediñiz cür’et ey ‘aduvvullâh
- 4 ‘Ali’ye söyleyiñ ey tâ’irân-ı ‘arş-ı berîn
Fürûğ-ı nûr-ı Muhammed ufûle oldu yaqîn
Kesildi ehli Betül’ün qarardı dîn-i mübîn
Terahhûm eylemiyorlar Yezîdiyân-ı mühîn
Şu hâl-i hüznini görsün Hüseyn-i mazlûmuñ
Gelüp de kâmmı alsun zavallı ma’sûmuñ
- 5 Zemîn-i miñnete düşmüş Hüseyn cân viriyor

- Fezâ-yı Kerb ü Belâ'dan Furât'a kıan gidiyor
Baķup da yavrusı Zeynü'l-'Abâ'ya âh idiyor
Ben işte ölmedeyim bir içim şü yoķ mı diyor
Dirîĝ o nûr-ı şebistân-ı Muştafâ söndi
Ziyâ-yı dîde-i Zehrâ vü Murtaza söndi
- 6 Dilim dilim kıyıılırken vücûd-ı ma'sûmân
Çıķar mesâmi'-i kerrûbiyâna âh u figân
Vücûd-ı pâk-i Hüsey'n'e degince rumh u sinân
Sımâh-ı rûha gelür nâle-i Ebu'r-Reyhân
Bu rütbe žulm ü ezâ ey Hudâ muvâfiķ mı
Muħadderât-ı Muħammed bu cevre lâyıķ mı
- 7 Güneş kemîn-i ufûlünde hâ'ir ü mebhût
Figân ider bu fecâyi'le 'âlem-i nâsût
Muħît-i Kerb ü Belâ oldu bir büyük tâbût
Semâdan indi zemîne kıan aĝlıyor melekût
Maķâbir-i şühedadân kıyâm idüp ervâh
Yaķar bu ma'reke üstünde nûrdan mısâbâh
- 8 Yezîdiyâna esîr oldu şâbirân-ı Betûl
Şehîd olunca hemân kıurretü'l-'uyûn-ı Resûl
Şarıldı kıolları zencîre girdi zâr u melûl
Bu demde itmiş idi şâm-gâh epeyce hûlûl
Çevirdi leşker-i küffâr Şâm'a toĝrı cihet
Sürüklenüp gidiyordu o muħterem hey'et
- 9 Hûsûle geldi merâm-ı Yezîdiyân işte
Harâbdır yatıyor yerde bir cihân işte
Benim de aĝlamadan çeşmim oldu kıan işte
Tuyuldu 'âlem-i lâhûtiden figân işte
Bütün kıavâfil-i mel'ûniyân-ı leşker-i Şâm
Bu kıanlı bir günü görmekle itdiler bayram

2

ENİN-i RÛH

(Muhammes)

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 Degil bu Kerb ü Belâ nevhâ-i kıyâmetdir
Belâ-yı mübrem-i hengâme-i melâletdir
Zemîn-i mehleke peygûle-i fezâhatdir
Ma'âşir-i şühedâ havza-i felâketdir
Ma'hall-i mezba'ha-i eydi-i cinâyetdir
- 2 Remîde kaldı bu demde sülâletü'l-atyâb
Mu'hadderât-ı Mu'hammed'le hâsir ü bî-tâb
Çazâ bu mahşer-i hûnîni itdirüp îcâb
Hüseyn'i tu'me-i fîr itdi ehlini ensâb
Yıkıldı Ka'be harâb oldu 'umdetü'l-ahzâb
- 3 Fesâd-ı 'aks-i merâyâyı gösterince şu'ûn
Mutahharât-ı benât-ı Mu'hammed oldu zebûn
Revâç-ı cevve kadar çıkdı nâliş-i gerdûn
Semâ yıkılsa bu hâlâtı görmeseydi 'uyûn
Hüseyn'iñ ağlamadan oldu gözleri pür-hûn
- 4 Demirden olsa yürekler ta'hammül itmez aña
İhâta itdigi dem Kerbelâ'yı vâveylâ
O günde bağladı reng-i siyâh ser-tâ-pâ
Sütûh-ı sâfi-i ta'zîm Ka'betü'l-'ulyâ
Tezelzülât ile çâk oldu Ye'srib ü Bathâ
- 5 Hüseyn ağlayup âh eyleyüp de bî-ârâm
Diyordu ben gibi ma'sûmdan alınmaz kâm
Bu zulmüñüz sizi mes'ûl ider sabâh-ı kıyâm
Te'ellümât-ı Hüseyn'i tuyunca pür-aqdâm
'Alem-güşâ-yı ma'âdât olurdu leşker-i Şâm
- 6 Amân Şefî'-i ümem ey penâh-ı her dü-cihân
Bu Ehl-i Beyt'iñe yok mı halâsa bir imkân
Ruqiyye Zeyneb ü Gülşûm u Şehribân giryân
Hüseyn o gözleriniñ nûri oldu hûn-efşân
Ümîd bir sañadır sen de olma böyle nihân
- 7 Degil mi necl-i necîb-i Mu'hammed-i 'Arabî
'Alî degil mi bu ma'sûm-ı cân-fedâniñ ebi
Bu bir zavallı ki Zehrâ degil midir nesebi

- Boğuldu gitdi de hûn-ı helâke bunca sabî
Yetişmiyor yine imdâda mu'cizât-ı Nebî
8 Hüseyn hâtem-i hatmü'z-zamân iken heyhât
Zemîne düşdi başı şanki nâzilü'l-âyât
Muhammed uğrına itdi Hüseyn terk-i hayât
Hüseyn'e eyledi ol rütbe kim belâ hücumât
Şusuz şehâdete hattâ rızâ getirdi Furât
- 9 Birer birer kesilirken bahâdırân-ı zamân
Hücûm ider idi Zeynü'l-'abâ nigâhına şan
Gelince vaqt-i şehâdet Hüseyn'e bir heyecân
Vururdu taşlara Selmâ başın idüp efgân
Şarıldı dâmenine gitme sen deyu bir ân
- 10 Didi Hüseyn kim ey ehl-i Ahmedü's-şekaleyn
Bu gün ki söndi çerâğ-ı Muhammedü'l-kevneyn
Bu günde oldu şehâdet Hüseyn'e farzu'l-'ayn
Şehîd olur da getirmem Hüseyn nâmına şeyn
Benim-çün ağlamayıñ yâdigârım olsun Zeyn
- 11 Bitirdi nutqını saldırdı şaff-ı a'dâya
Yığın yığın sürerek Şâmiyânı şahrâyâ
O Haydarâne besâletle Murtaza-pâye
Diyordu dem-be-dem ey Şâmiyân-ı bed-mâye
Kim itdi kaşd-ı harem kim çıkardı yağmaya
- 12 Hezâr la'nete lâyıksınız ey Âl-i Yezîd
Faş atdınız yüzüne ceddimiñ idüp tehdîd
Siz itdiñiz pederim Murtaza'yı kahr u şehîd
Zehirleyüp Hasan'ı ol dem itdiñiz şeb-i 'îd
Bu gün Hüseyn mi kaldı hayâtdan nevmîd
- 13 Elinde hançer-i hûnîn dilinde Lafzullâh
Dönerdi şâ'ıka-âsâ miyânede her gâh
Dirîğ o nûr-ı velânîñ vücûdına eyvâh
İlişdi sehm-i kazâ düşdi rahşdan ol mâh
Husûfa başladı nûr-ı haqîkat oldu tebâh
- 14 Düşünce hâke Hüseyn İbni Murtaza bî-tâb

Üşüşdi üstine a‘dâ-yı dîn-i kelb-ensâb
Şeref şanup bu çanı Şimr ağıtdı bi‘l-icâb
Hüseyn‘i öldürerek kâ‘inâtı itdi harâb
O anda Şehriban itdi Hüseyn‘e şöyle hitâb:

Hitâb (Kaside)

(Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fa‘ûlün)

- 1 Ey server-i Kerbelâ Hüseyn‘im
Ey matla‘-ı i‘tilâ Hüseyn‘im
- 2 Gitdiñ bizi kimsesiz bırağıdıñ
İtsek kime ilticâ Hüseyn‘im
- 3 Çatliñle yığıldı hânımânım
Dünyâ baña bir belâ Hüseyn‘im
- 4 Şarsıldı binâ-yı Huccetullâh
Çâk olsa revâ semâ Hüseyn‘im
- 5 Lâyık mıdır oldı gül vücûduñ
Gâret-zede-i şerâ Hüseyn‘im
- 6 Bir gelmiş idiñ bu hâk-dâna
Ey bî-kes-i cân-fedâ Hüseyn‘im
- 7 Bir dürr-i yetîm idiñ cihânda
Olmazdı saña bahâ Hüseyn‘im
- 8 Eyvâh ki gitdiñ şimdi elden
İtdiñ bizi de hebâ Hüseyn‘im
- 9 Biz eylemedik saña şahâbet
Küsdüñ bize gâlibâ Hüseyn‘im
- 10 Âğûşuñı aç ki Şehribânû
İtsün saña cân fedâ Hüseyn‘im
- 11 Gülşüm ile Zeyneb‘iñ de çaldı
Öksüz gibi bî-nevâ Hüseyn‘im
- 12 Allâh‘a şıgındı Ehl-i Beyt‘iñ
Cismiñden olup cüdâ Hüseyn‘im
- 13 Rûhuñ bize keşf-i râh ider mi
Ey nüsha-i “Hel-etâ” Hüseyn‘im
- 14 Eşkim gibi tutdı bî-muhâbâ
Dâmânıñı biñ belâ Hüseyn‘im
- 15 Sen gerçi şehîd olup da itdiñ
Cennetlere i‘tilâ Hüseyn‘im
- 16 Biz böyle hazîz-i gâmda çaldıç
Çırtar bize bağı ya Hüseyn‘im

- 17 Eyley süfehâ-yı kıvâm-i mel'ûn
Evlâdına biñ 'anâ Hüseyn'im
18 İtsek kime çeşm-i hûn-feşânla
Zâlimleri iştikâ Hüseyn'im

(Kasîde)

(Mef'ûlü Mefâ'ilün Fa'ûlün)

- 1 Eyvâh o yegâne-i zamândır
Kıymağ aña küfre bir zamândır
2 Yerlerde hâkîr olan şu devlet
Bî-çâre Hüseyn-i hûn-feşândır
3 Hâk oldu bugün ki bir hâkîkat
Âlûde-i hûn-ı bî-kerândır
4 Mel'ûn olur eyleyen hâkâret
Ol bî-kese hangi bî-amândır
5 Ol neyyir-i kışver-i melâhat
Zulmetler içinde câvidândır
6 Gencîne-i mahz-ı fazl-ı ümmet
Pâ-mâl-i cünûd-ı Şâmiyândır
7 Dünyâlara sıgmayan sa'âdet
Ser-geşte sefil ü nâ-tüvândır
8 Hûn oldu liqâ-yı âdemiyyet
Şatteyne kadar bu kıan revândır
9 Birdir bu kıtâl-i pür-şenâ'at
Mahşûl-i Yezîd-i kâm-rândır
10 Nefrîn o la'în-i bî-mürüvvet
Hâhiş-ger-i hûn-ı Müslimân'dır

(Murabba)

(Mef'ûlü Mefâ'ilün Fa'ûlün)

- 1 Ey kıvâm-i le'im-i pür-denâ'et
Dünyâda görülmemiş bu vahşet
Bir öksüze karşı bir cinâyet
Her lahza bu sâhada 'ayândır
2 Ey bâ'îş-i inkılab-ı edyân
Ey mahşer-i zulm İbni Süfyân
Dînsizlige var mı başka burhân
Meydânda Hüseyn-i nev-cüvândır

3 Siz itdiñiz ol hümâyı hâkî
Bî-çâre Hüseyn'i sîne-çâki
Bilmez misiñiz ki cedd-i pâki
Peygamber-i âhirü'z-zamândır

4 İrdikde muharreme Hudâ bir
Çalbimde açıldı yâre yir yir
Taşlarla dögünse çok degildir
Şâdî ki muhibb-i hânedândır

3

İLHÂM-I TE'ESŞÜR

(Kasîde)

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)

- 1 Ey bâ'îs-i sa'âdet-i Âl-i 'Abâ Hüseyn
Ey nev-nihâl-i bâğ-ı dil-i Murtażâ Hüseyn
- 2 Ey bâr-gâh-ı berç-tecellâ-yı Muştafâ
Ey matla'u'l-mehâsin-i nûru'l-Hudâ Hüseyn
- 3 Ey tûtiyâ-yı çeşm-i hun-âşâm-ı seyyidât
Ey zübde-i bevârîk-ı şemsü'd-dücâ Hüseyn
- 4 Ey nükte-i hâkâyîk-ı eşbâh-ı mümkinât
Ey şeb-çerâğ-ı hücre-i Hayru'n-Nisâ Hüseyn
- 5 Ey hâce-i hâkîkat-ı esrâr-ı tâhirât
Ey server-i güzîde-i ehl-i kisâ Hüseyn
- 6 Ey gevher-i yegâne-i asdâf-ı ümmehât
Ey lûlu-yı hizâne-i kenzü'l-Hudâ Hüseyn
- 7 Ey neyyir-i meşârîk-ı burhân-ı aşfiyâ
Ey lem'a-i mübeccele-i Kibriyâ Hüseyn
- 8 Sen gülşen-i muğaddes-i Rabbu'l-enâm idiñ
Senden gelirdi dillere bûy-ı devâ Hüseyn
- 9 Sen nev-şüküfte gonca-i bâğ-ı velâ idiñ
Cellâd elinde oldu vücûduñ hebâ Hüseyn
- 10 Sen kurb-gâh-ı 'izzete şâyeste nûr iken
Cây-ı ufûlüñ oldu o gün Kerbelâ Hüseyn
- 11 Furduçça sînemizdeki sevdâ-yı hânedân
Gelmez bu eşk-i mâteme bir muntehâ Hüseyn
- 12 Çaldık ne çanlı günlere yokdur mu'în olan

Ehliñle meşhediñde saña veyletâ Hüseyn

- 13 Baq Şehribân u Zeyneb'e giryân u muztarib
Zeynü'l-'Abâ'yı ortaya almış da yâ Hüseyn
- 14 Zeyneb diyor ki kimsesizim söyle Şehribân
Gitdi mu'îndi cân u dile reh-nümâ Hüseyn

Müşâ'are-i Ma'sûmeteyn (Murabba)
(Mef'ûlü Mefâ'ilün Fa'ûlün)

Şehribân:

- 1 Zeyneb o imâm-ı bî-hemâli
Gördüñ mi ne kanlı gül-cemâli
Pejmürde perîde gül mişâli
Topraklar içinde nâ-tüvândır

Zeyneb:

- 2 Gördüm baña sorma Şehribânû
Cân gitdi yıkıldı burc u bârû
Şâhrâ-yı vegâdaki o âhû
Şayyâdñ elinde hûn-feşândır

Şehribân:

- 3 Öksüzleri kaldı âşinâsız
Etbâ'ı buñaldı pişvâsız
Biz neyleyelim ki reh-nümâsız
Düşmenleri tünd ü bî-amândır

Zeyneb:

- 4 Aqmağda Furât'a toğrı qanlar
Mañv oldı bu muhterem cüvânlar
Zencîre uruldı pehlevânlar
Göz yaşları dem-be-dem revândır

Şehribân:

- 5 Bir orduya karşı bir gâzanfer
Parlar ara yerde seyf ü hânçer
Mañşerlere döndi baq mu'asker
Zeyneb bu ne žulm-i cân-sitândır

Zeyneb:

- 6 Baq yerlere serdiler o şâhı

Žulmetlere bođdılar o mâhı

Bî-çâre Hüseyn-i dîn-penâhı
Kim bâ'îs-i râhât-ı cihândır

Şehribân:

- 7 Cem'ıyyet-i hânedân-ı îmân
Çevgân-ı kazâya oldu ħurbân
Ma'sûmı yetimi zâr u uryân
Çöllerde sefil ü hûn-çegândır

Zeyneb:

- 8 Ben bî-kes ü hânedân perîşân
Beyt ehli bu günde oldu vîrân
Allâh'ı unutdı ħavm-i Süfyân
Yek-dîgere girdi küfr ü îmân
Dîn ehli zebûn u bî-nişândır

Şehribân:

- 9 Peyğamberi ağladan bu ef'âl
Olmuşdı 'Alî'ye derd-i fi'l-bâl
Zehrâ'yı elemle öldiren hâl
Bî-çâre Hüseyn'i itdi pâ-mâl
Eyvâh o ne zahmet-i girândır

Zeyneb:

- 10 Öksüzler elemle öldi eyvâh
Feryâdını tuymuyor mı Allâh
Şâhrâları tutdı âh-ı cân-kâh
Yağmaz mı cihâm böyle bir âh
Bunlar da yetim-i hânedândır

Şehribân:

- 11 Zeyneb nasıl itmeli bu cândan
Ėurtulmalı mahv olup da andan
Şuś! Diñle; zemîne âsumândan
Bir ses geliyor ki rûha cândır

Hâtifden Nidâ (Mesnevi)

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

- 1 'Arş-ı Rahmân'a düşüp nâle-i sûziş eşeri

Lerzeler virdi semâvâta Hüseyn'in haberi

- 2 'Arş u ferş oldu bugün gulgule-gîr-i heyecân
Bu kadar gözyaşı dökme yetişir bu efgân
- 3 Ola kim kahr-ı Hudâ eyleye der-hâl zühûr
Herc ü merc eyleye dünyâyı bi-hükmi'l-Manşûr
- 4 Cedd-i pâk-i Hâseneyn oldı melûl ü şad-çâk
Bu te'eşşürle kıyâmet görecekdir eflâk
- 5 Bu kadar sûzişe Zehrâ getirir mi tâkat
Murtaşâ'nın dil-i mecrûhına yetdi mihnet
- 6 Hâk Ta'âlâ diliyor maşşadınız ne ise hemân
Şimdi icrâya beni eyledi 'abd-i fermân

Cevâb (Mesnevi):

(Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fa'ülün)

- 1 Benim Zeynü'l-'abâ ferzend-i maşşûm
Benim bu Kerbelâ'da necl-i ma'sûm
- 2 Pederden âşinâdan ayrı kaldım
Bu deryâ-yı havâdişde buñaldım
- 3 Babam yok kardaşım yok hâherim yok
Esîrim hasteyim mihnetlerim çok
- 4 Za'îfîm iktidârım yok bu tende
Şarıldı kollarım zencîr ü bende
- 5 Sürüklenmekle artar ıztırâbım
Bu yolda Hâk'â vardır intisâbım
- 6 Hemân Allâh'a 'arz it kim bu hâli
Çabûl itdim bu vâdîde melâli
- 7 Hüseyn'in oğlu mecnûn-ı kazâdır
Hüseyn'in râhı râh-ı i'tilâdır
- 8 İlâhî Şâdi-i rüsvâ-yı 'âlem
Çuluñdur kılma bu 'âlemde hürrem
- 9 Mezâd-ı 'aşka virdim rûhı her dem
Hüseyn'in uğrına bu cân fedâdır

4

BÜKÂ-YI KALB

(Mesnevi)

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

- 1 Mâtem-efzâ-yı muharrem demi itdikçe hülûl
Şanki rûhum oluyor ye's ile her yıl maqtûl
- 2 Belki biñ kerre ölüp cân bulacağ olsa vücûd
Böyle pür-süz olamaz kalb-i melâlet-âlûd

- 3 Sereyân eyledi a‘şâbıma dek hûbb-ı Hüseyn
Cisme cân virdi o sevdâ-yı Emîrî’l-Kevneyn
- 4 Ne fedâ eyleyim uğruñda ki olsun çesbân
Bağ-ı cân itmek ise hisset-i tab‘a burhân
- 5 Refref-i tâ’ir-i Cibrîl-i Emîn olsaydım
Huccet-i kâti‘a-i ‘arş-ı berîn olsaydım
- 6 Kalem-i haqq ile tahrîf-i şu‘ûn eyler idim
Tâ ebed ol mehi meclâ-yı ‘uyûn eyler idim
- 7 Ne revâ olsun o gülzâr-ı melâhat hayfâ
Hâr-ı ilhâd u fesâdın şademâtyla hebâ
- 8 Keşret-i ümmeti meşhûr idi dîniñ o zamân
Hani yalnız görünür ortada yetmiş iki cân
- 9 Böyle bir kâfile-i muhteremyle o İmâm
Kerbelâ sâhasına eyledi te’sîs-i hıyâm
- 10 İttifâk-ı ümemiñ hükmi şarîhu’t-tedkîk
Onı olmuşdı muharrem ayınıñ bi’t-tahkîk
- 11 Mahrekinden güneş eylerdi zühûl-i seyrân
Çeşm-i mâtem gibi gül-reng idi ufq-ı devrân
- 12 Mevecât-ı ferehânından o dem turdı eşîr
Ehl-i Beyt’iñ diline itmege mâtem taqrîr
- 13 Gül-i bâğ-ı emel-i ümmet-i yektâ-yı Hüseyn
Gonca-i ‘îsmet-i müşgîn ü imâmu’l-haremeyn
- 14 Arz-ı Mâriyye’ye başdıqda kadem ol ruhı al
Kerbelâ hâki şararmışdı elemle der-hâl
- 15 Nerde ceddîñ seni âğûşa alup hıfz itsin
Hâliñi söylemege âh ile kimler gitsin
- 16 Seni görseydi babañ böyle elemle hayfâ
Gögsine başdırup eylerdi ölümlerle vegâ
- 17 Yuyacağ saçlarıñı yok mı bu câya gelesi
Ohşayan vâlideniñ nerde o şefkatli eli
- 18 Öpmege kıymaz iken gül yüzüñi Peygamber
Kanlı topraklara lâyıq mı o müşg ü ‘anber
- 19 Bir mu‘în yok mı bu şahrâlara düşdüñ mi yetim
Yok mı göz yaşlarıñı silmek için dest-i kerîm
- 20 Koca bir nehr akıyor Kerb ü Belâ şân viriyor
Sâki-i Kevşer’iñ evlâdı susuz cân viriyor
- 21 Şimr-i Zî’l-Cevşen-i mel’ûnuñ elinde hançer
Kesdi ma’sûm Hüseyn’iñ serini ol ebter
- 22 Düşdigi demde yere cism-i şerfi heyhât

Hayme-gehden işidilmişdi şu yolda nevhât

(Kaside)

(Meʿûlü Mefâʿilün Faʿûlün)

- 1 Eyvâh o ne kanlı bir felâket
Mehtâb-ı Hüseyn'i boğdı zulmet
- 2 Bir merhâmet ehli yok mı eyvâh
Çurtarsa Hüseyn'e itse hizmet
- 3 Düşmüş yere cân virür Hudâ'ya
Çurbân-ı fezâ-yı mülhemiyet
- 4 Zencire vuruldu kollarından
Her kim ki fedâ-yı ehl-i 'îsmet
- 5 Öksüzleri kaldı âşinâsız
Şahrâ-yı belâda bî-himâyet
- 6 Hûn oldu dü-çeşm-i Ümmü Gülşûm
Çatliñle ey âfitâb-ı ümmet
- 7 Bu sâhada hükmin itdi icrâ
Dünyâda görülmeyen cinâyet
- 8 Hecriñ ile boynumuz büküldi
Zehr itdi hayâtı böyle miñnet
- 9 Çalkup da 'Aliyy-i Aşgar'ı gör
Meydânda kefensiz ol sa'âdet
- 10 Çâsım ara yerde kim görürse
Bûy-ı Hâsan eyliyor sirâyet
- 11 Yektâ-yı cemâl-i nev-'arûsı
Hayfâ ki kuşatdı ebr-i zulmet
- 12 Çurbuñda büyütüğün bu ma'sûm
A'dâda esîr-i zulm-i miñnet
- 13 Yerlerde sürüklenir 'ayâliñ
Mañlûma revâ mı bu eziyyet
- 14 Ben bî-kes ü hânedân perîşân
Dîn ehli bu günde pür-sefâlet
- 15 Olduğda esîr-i İbni Süfyân
Feryâd ile çopdı biñ kıyâmet
- 16 Çurtar bizi zâlimiñ elinden
Ey server-i dîn-i bî-şâhâbet
- 17 Derdiñle hatâlar itdim 'afv it
Olmaz bu kederle şâ'iriyet
- 18 'Aşkıñla marîz u nâ-tüvândır
Şâdi-i nizâra çıl şefâ'at

NEVHA

(Kaside)

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

- 1 Tîğ-ı mâtemle gözümden dökilür hûn-ı revân
Olurum merşiye-hân ye’s ile giryân giryân
- 2 Ben degil Kerb ü Belâ mâtemini yâd iderek
Aña şâyeste revâ ağlasa bu kevn ü mekân
- 3 Sîne-çâk olmayanın taş mı degildir qalbi
Naşıl insân ki olur böyle zamânda ferhân
- 4 Merg-i şâdî duyarım Hâq bilür a‘şâbımdan
Eylese hûn-ı hayâtım bu uğurda seyelân
- 5 ‘Azm-i Mansûr ile bu râhda ber-dâr olurum
Terk-i sevdâ-yı Hüseyn itmege yoqdur imkân
- 6 Qays yalnız gam-ı Leylâ ile Mecnûn olmuş
Ben ise hubb-ı Hüseyn uğrına her dem qurbân
- 7 Var mıdır böyle gamı çekmeyen Allâh Allâh
Söyle ey Âl-i ‘Abâ rûhı şehîd-i zî-şân
- 8 Seni söyletmedi hayfâ ki Yezîd’iñ tîğı
Göstereydiñ ne imiş ‘âleme feyz-i burhân
- 9 İnşikâq-ı qameri sihr gören halk-ı zalûm
Yâ nasıl eyler idi râh-ı Hüseyn’e imân
- 10 Büt-perestân idemez secde şanemden Şamed’e
Feyz-i Hâq eylememiş anlara bahş-ı îqân
- 11 Söyleyiñ ey hikem-âmûz-ı şanâdid-i Yezîd
Hangi bir hikmete ma‘tûf bu fi‘l-i husrân
- 12 Hangi bir sâ’iğ-i mel‘ûna uyup işlediñiz
Böyle bir vaq‘ayı hâvî mi kitâb-ı edyân
- 13 Bu mıdır âmiriñiz şahs-ı Yezîd-i güm-râh
Dîn-i ‘İsâ’ya uyup içdi şarâb-ı küfrân
- 14 Oldılar tâlib-i husrânı hutâm-ı dehrîñ
Dîn-i Allâh’ı ferâmûş iderek halk-ı cihân
- 15 Üşdiler Âl-i Nebî başına bî-rahmâne
Kimi taş atdı kimi tîr ü kemend ü çevgân
- 16 El-‘ataş-hân oluyor haymede evlâd-ı Resûl
Fırqa-i zâlîme şâd-âb Furât u reyyân
- 17 Lâle-reng oldı o gün sâhire-i Mâriyye
Şühedânın qanı eylerdi Furât’a cereyân
- 18 Geldigi vaqt şehâdet demi giryân olarak

Ehl-i Beyt'e Hüseyin oldu şu yolda gûyân

(Muhammes)

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 Muğârin oldu hâyâtın zamân-ı mî'adı
Emânet eyledim Allâh'a âl ü evlâdı
Te'eşşür itmeyin artık kesiñ şu feryadı
Hîsâba gelmese miñnetlerin de ta'dâdı
Tevekkül itme bu ehlin degil mi mu'tâdı
- 2 Hüseyin için dökilen yaşlar olsa da ebhâr
Olur teşâdü-m-i tûfân-ı miñnetimle buhâr
Ya ben nasıl ideyim tesliyet bile düşvâr
Şağım şolum bu elemlemlerle lücce-i zehhâr
Ne vâlidem ne babam arkadaşım ne kimsem var
- 3 'Ale'l-huşûs bu vadide kahır ile hederim
Kesildi bunca yigitler kırıldı bâl ü perim
Öñümde bir yığın ecsâda ağlıyor nazarım
Ölen kolumdaki ma'sûm dağlıyor cigerim
Hutûr ider buña bağıdıçça fikrime pederim
- 4 Geliñ vedâ' idelim ey benât-ı Âl-i 'Abâ
Bu iftirâka tahammül çeker mi vâ hâyfâ
Harâb iderse beni çok mı hançer-i mürdâ
Şehâdet olmasa ma'mûr olur mı her dü-serâ
Bu Hâydar'ın yoludur bunda cân olur yağma
- 19 Bitirüp nutqını küffâra dönüp oldu revân
Sell-i seyf eyleyerek istedi merd-i meydân
- 20 Hatve atdıçça İmâmu'l-Haremeyn'in evvâh
Üstine yağdı belâ oğları tûfân tûfân
- 21 'Âkıbet olmadı pestiye şecâ'at gâlib
Ser-nigûn itdi o şehzâdeyi kavm-i Süfyân
- 22 Şimr-i mel'ûnuñ elinde oluyordu heyhât
Varağ-ı la'l-i şehâdetle o sîmâ tâbân
- 23 Bûse-gâh-ı Nebevî'den dökülürken hûn-âb
İşidilmişdi semâdan da bu şî'r-i giryân

*"Eyyühe'l-kâtilüne cehlen Hüseyinâ
Beşşirü bi'l-'azâbi ve't-tenkil"*

“*Ķad le‘antüm ‘alâ lisânin Bin Dâvud
Ve Mûsâ ve şâhibü’l-İncil*”

- 24 İdiyor işte Hudâ la‘net o bî-îmâna
Ben niçün eyleyeyim la‘net için keff-i lisân
- 25 La‘net it biñ kere gam-hâr-ı Hüseyn ol Şâdî
La‘netiñ varsa günâhı baña sor yâ Deyyân

KAYNAKÇA

- ANDI, Fatih, **Servet-i Fünûn’a Kadar Yeni Türk Şiirinde Şekil Değişmeleri**, Kitabevi, İstanbul 1997.
- ASLANOĞLU, İbrahim, **Sivas Meşhurları I**, BMS Matbaacılık, Sivas 2006.
- AZİZOVA, Elnure, “Kerbela Vak‘ası”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, İstanbul 2001.
- CUNBUR, Müjgan, “Ali Şâdî” maddesi, **Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi**, C. I, AKMB. Yayınları, Ankara 2002.
- ÇAĞLAYAN, Bünyamin, “Kerbela Mersiyeleri”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997.
- ÇİFTÇİ, Cemil, **Divan Şiirinde Kerbelâ Ağıtları**, Kitabevi, İstanbul 2008.
- DEĞİRMENCİOĞLU, S., “Şâdî” maddesi, **Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi**, C. 8, AKMB. Yayınları, Ankara 2007.
- ERGUN, Sadeddin Nüzhet, “Ali Şâdî” maddesi, **Türk Şairleri**, C. I, s. 466-468.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk, **İzmirli Fikir ve Sanat Adamları (1850-1950)**, KBY., Ankara 2000.
- İNAL, İbnü’l-emin Mahmut Kemal, **Son Asır Türk Şairleri**, “Şâdî” maddesi, C. III, Dergah Yayınları, İstanbul 1988.
- İNAL, İbnü’l-emin Mahmut Kemal, **Son Asır Türk Şairleri**, “Muhyiddin Raif” maddesi, C. III, AKMB. Yayınları, Ankara 2000.
- İSEN, Mustafa, **Acıyı Bal Eylemek-Türk Edebiyatında Mersiye**, Akçağ, Ankara 1994.
- KUNDAKÇILAR, Burcu, “Ali Şadi’nin Hizmet Gazetesinde Çıkan Şiir ve Yazıları”, Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İzmir 1996.
- TUMAN, Mehmet Nâil, **Tuhfe-i Nâilî**, Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, C. II, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001.
- **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, “Ali Şâdî” maddesi, C. I, Dergah Yayınları, İstanbul 1977.
- **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, “Yengin, Muhiddin Raif” maddesi, C. 8, Dergah Yayınları, İstanbul 1998.
- UZUN, Mustafa, “Türk Edebiyatında Kerbelâ” maddesi, **TDV İslam Ansiklopedisi**, C. XXV, Ankara 2002.